

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus XIII. Vetuit Deus sibi offerri porcos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

ne mortalium se conspici posse: Dicunt illi Seniores: *Ecce ostia por-
maris clausa sunt, nemo nos videt.* Itane vero cogitabat secum *Susan-
na, nemo nos videt* ? ubi ergo est Deus ! Quapropter, inquit, no-
lo peccare *in conspectu Domini*: Ille nos videt.

Hinc cum olim magnus ille Philosophus Christianus *Athenago-
rus* vellet probare *M. Aurelio* Imperatori & filio ejus *Commodo*,
falsa esse scelera quæ Christianis Ethnici imputabant, hanc ra-
tionem adferebat: Christianos credere quod Deus illos vide-
ret noctu diuque, & omni loco, non modo dicta & facta, sed
etiam cogitationes, & animi sensus. Ergo necesse est, inquit, ut
in illis sit magnus timor peccandi, & reverentia tantæ majestatis
presentis.

Denique qui hæc non considerant, tenebras quærunt ut pec-
cent, volant de nocte, sicut aves nocturnæ, ideo merito tales
à Deo arcentur ab aris, expelluntur è templo tanquam prorsus
indigni qui Deo offerantur.

DISCURSUS XIII.

Vetuit Deus sibi offerri porcos.

Princeps Medicorum *Galenus Libel. de Animal.* ait: Bruta quæ-
dam, ut Simia, externis partibus hominem referunt; inter-
nis vero nullum animal homini tam simile quam Porcus; quamob-
rem, inquit, anatomiam in eo instituimus, & deprehendimus
eandem compositionem, numerum, & symmetriam omnium
partium in Porco quæ est in homine, unde recte per anagramma
corpus, dici potest *Porcus*.

Sed non minorem similitudinem habet homo impurus cum
Porco quoad vitam & mores. Enim numquam Porci cælum
aspiciunt, sed semper incedunt capite oculisque demissis in terram.
Nulla illis major voluptas quam volutari in luto, & sordibus,
& sordes comedere: Ita, inquit, *Origenes Hom. in Psal. 17.* Porcis
similes dicuntur ii, qui impuditiæ sordibus delectantur sicut
Porci, qui fœtorem omnem tanquam odorem suavissimum expe-
ctant. Hinc olim, etiam inter Ethnicos, teste *Horatio Lib. 1. Epist. 4.*
homines luxuriosi Porci vocabantur.

*Luxuriã
& forni-
catio.*

Ppp 2

Credo

Credo hoc ipsum *Christum* voluisse significare per parabolam sibi prodigi: Cum enim dixisset quod hic adolescens omnem substantiam suam dissipasset cum meretricibus, ait illum à Villico missum ut pasceret Porcos, eodemque cum illis cibo vesceretur in bara, quasi diceret, Porcus cum Porcis.

Notarunt etiam in hanc rem *D. Augustinus* & *Euthymius*, quod narrat *Matthens cap. 8*, videlicet, quod cum *Christus* daemones aliquot ex obsessio corpore vellet eicere, illi rogabant eum, ut sine- ret illos ingredi gregem porcorum qui prope erat, & dixit illis. Ite. Quod *Augustinus* hoc loco sic explicat: Permisit Dominus daemones ire in Porcos, ut ostendat diabolum in eis dominari qui vitam Porcorum gerunt, hoc est, toti immerfi sunt suis sordibus. *Euthymius* vero sic: Daemones ingrediuntur Porcos, eos scilicet, qui irrationabiliter converfantur, & in cœno voluptatum voluntantur.

Tandem quærit *Lactantius Lib. 4 de Relig. cap. 17*. Cur prohibuerit Deus *Iudæis*, non tantum sibi carnem Porcinam offerre, sed etiam comedere: Respondet: Ne vitam Porcorum imitarentur. Ergo sicut Deus Porcos rejiciebat à sacrificio, sic longissime à se arcet luxuriosos.

Interea, numquid verum est quod ait doctissimus quidam nostri sæculi scriptor, à multis, fornicationes præsertim, haberi pro ludo? Nescio, inquit, quo modo multis impudiciæ vitium ludus magis videatur esse quam scelus: Eo enim, inquit (loquitur de sua patria) ventum est, ut non uno in loco fornicatio, signum habeatur nobilitatis, adeo ut minoris jam pretii sit nobilitas si pudica sit. Quasi ornamentum juventutis petulantia est, isque splendorem familiæ suæ servat qui pudorem profigat. O mores! O tempora! Sic ille.

Tum ut ostendat quantum hoc vitium Deo displiceat, pergit hoc modo: Si, inquit, fornicationes, & adulteria lusus sunt, cur igne sulphureque de cælo impuræ urbes obruuntur? cur flammis regiones delentur? cur *Genes. cap. 6* dicitur de Deo: *Tactus dolore cordis intrinsecus, delebo, inquit, hominem*. Quare? quia caro est, & propter vitium carnis totum mundum aquis submersit. Vix Deus unam familiam delevit ob parricidium, & ob luxuriam totum mundum pro semel, *Sodomam* & *Gomorrham* in perpetuum destruxit.

Quid

Quid peccaverant *Achab* & *David*, uterque Rex, uterque homicida, sed *Achab* occiderat innocentem *Naboth* ut vineam ejus possideret, *David* occiderat innocentem *Vriam* ut cum uxore ejus committeret adulterium. Quid fecit Deus? parcit *Achabo* ad primam captis inflexionem, nec malum inducit dum *Achab* vivit, *Davidi* post multas lachrymas, & jejunia, & cilicia, pœnam non remittit, sed plectit illum in filio, & per filium; in filio quando moriebatur. infans quem *Bethsabea* ei pepererat; per filiam, quando *Absalon* illum expellebat è throno: Nondum vides quod Deus gravius puniat adulterium quam homicidium etiam innocentis?

Vide plura. Olim inter *Judeos* nihil habebatur scelestius Publicano, quia opprimebant viduas, vexabant pauperes, spoliabant divites, & tamen vocatur è telonio *Matthæus* Publicanus, *Iesum* convivio excipit, statimque ab usuris ac rapinis ad evulgandum Evangelium destinatur, ex Publicano repente Apostolus: *Magdalena* vero quæ plurimis annis sese in omne libidinis genus effuderat, irrumpit jam amore divino faucia in domum *Pharisei*, fundit unguenta, effundit lacrymas, osculatur pedes, patitur dicteria convivantium, nihilominus non dicitur illi quod *Matthæo*, *sequere me*, sed *Ecce*, pacem quidem illi concedit *Christus*, quia fleverat, sed non invitat ad se sequendum, quia meretrix fuerat.

Altius adhuc intonat *Paulus Hebr. cap. 13*: *Fornicatores*, inquit, & *adulteros* judicabit Deus: Quid hoc? numquid omnes alios peccatores judicabit Deus? plane. Sed magis severe adulteros & fornicatores, horum pœnam sibi soli quasi reservavit: Numquid idem Apostolus *Ephes. cap. 5*, dicit avaritiam esse servitutem Idolorum? quid abominabilius coram Deo quam idololatria? nihilominus tamen, in hac epistola non ita terret avaros sicut adulteros aut fornicatores, terret judicio Dei, de avaritia vero hoc unum dicit: *Sint mores sine avaritia*: Fornicatoribus & adulteris fulmen Dei intentat, & cum de avaritia agit, ne quidem Dei aut judicis meminit: *Sint mores*, inquit, *sine avaritia*: Ergone fornicatio & adulterium graviora scelera sunt apud Deum quam avaritia, quæ tamen à *Paulo* dicitur idolorum servitus? quid dicam? In Epistola ad *Ephesios* dicit & fornicatores & avaros excludendos è cælo, sed fornicatores præponit tanquam primo plectendos.

Si quis vero miretur Deum huic peccato præ cæteris tam esse infensum, non mirabitur quando viderit, tot aliorum scelerum esse

esse fontem. Quo enim non abducit humanam mentem? *Salomonem*, cui Deus ipse apparuerat, abduxit ad cultum non unius idoli: *Sampsonem* invictum hostibus, tradidit vincendum: *Davidem* gigantis domitorem ad quæ scelera non pertraxit: Jam peccaverat cum *Bethsabea* uxore *Vria*, quando hanc Epistolam scripsit ad *Joab* exercitus sui ducem: *Ponite Vriam ex adverso belli, ubi fortissimum est praelium, & derelinquite eum ut percussus intereat.* Quot crimina in uno! Post adulterium, fit proditor, & homicida, & pœne universum exercitum peccare coëgit. Jussit enim omnes milites proditores esse fortissimi ducis, *relinquite illum, inquit, ut intereat:* Nec minus proditor fuit *David*, quando illam ipsam Epistolam tradidit in manus *Vria* ut propriam mortis sententiam deferret ad *Joab*. Et quanta crudelitas erat talem hominem occidere? vultis videre qualis fuerit: Volebat *David* ut redux à bello aliquantulum quiesceret in domo sua, & cum uxore sua se recrearet: Noluit ire, diu laborarat in exercitu, domus erat in proximo, non deerant deliciae, sequebatur eum cibus Regius, uxor pulcherrima eum expectabat, Rex illum urgebat, non ivit tamen, sed dixit: *Arca Dei, & Israel, & Iuda habitant in papilionibus, & Dominus meus Joab, & servi Domini mei super faciem terræ manent, & ego ingrediar domum meam ut comedam & bibam, & dormiam cum uxore mea? non faciam rem hanc.* Quid poterat sanctius, quid fortius, quid fidelius dici: Ex respectu & reverentia erga arcam Domini, ex desiderio pugnandi pro Rege, ne limen quidem attigit domus suæ, uxorem non salutavit, filios non vidit, maluitque cum servis ante portam domus Regiæ quam domi suæ dormire. Hunc tamen tam Religiosum, tam strenuum, tam studiosum gloriæ Regiæ, tam negligentem commodorum suorum militem jubet *David* occidi, & tam inopinato, & clam, ut *Vria* nihil minus quam de morte cogitaret, adeoque quamvis illi animus fuisset ad expianda scelera, tempus defuit: Bene quidem sperandum de homine tam probo, sed per *Davidem* non stetit, quin sicut corpore, etiam anima periret. Ecce ad quæ scelera adulteriū semel commissum *Davidem* adduxerit: Ubi *David* fuit factus adulter, pudorem, fidem, libertatem, sinceritatem, mansuetudinem, humanitatem, justitiam, & fidissimum è suis ducibus simul amisit.

Sed eamus in *Setim*, & videamus quid isthic agat libido. *Morabatur*, inquit Scriptura *Numeror. cap. 25, Israël in Setim, & fornicatus est populus cum filiabus Moab.* Quid inde consecutum est? sequitur: *Quæ vocaverunt eos ad Sacrificia sua.* Quid

Quid ad hæc *Israelite*, cum vocarentur? numquid horrebant ad iritamentum idololatriæ? erant adhuc memores quod ob erectum olim vitulum ad triginta millia jubente *Moyse* fuissent interfecta, numquid ergo vocati ad sacrificandum idolis exhorruere? Nihil minus: Vocati mox abiere cum suis meretricibus, & adoraverunt, inquit Scriptura, *Deos earum*.

Et ne quis putet illos semel tantum, brevique tempore ante idolâ procubuisse, addit Scriptura: *Initialus est Israel Beelphegor*, hoc est, ut habet textus *Hebraicus*, *adhaerunt ipsi Baalphegor*: Non tantum adoraverunt, sed ita affectu & corde inhæsero idolo ut avelli ab eo non possent, magistrique fierent & auctores novarum superstitionum, sicut enim ait *David Psal. 105*: *Irritaverunt Deum in adinventio- nibus suis, & multiplicata est in eis ruina*. Et quis hic rursus non videt quanta scelera pullulent ex una libidine? & quanta inde proclivitas ad peccandum tanquam si non esset Deus in cælo.

Expende verba Scripturæ: *Fornicatus est*, inquit, *populus cum filiis Moab*: Hic primus lapis fundamentalis: Quid deinde? *Vocaverunt eos ad Sacrificia sua*: Quid postea? *At illi comederunt*: Quid denique? & *adoraverunt Deos*.

Notabene. Primo fornicantur: Mox abducuntur non paulatim, primum in hortos, deinde in lucos, tum in domos, ut demum, quasi data occasione, in Tempa idolorum eos feminæ invitarent, non ut sacrificarent, sed spectarent tantum & aras, & idola & Tempa, totumque ornatum. Nihil horum: Meretrices invitant, & illi statim, & sine mora, non coacti, sed lubenti animo, sacrificant, & adorant idola. Sic præceptus agitur animus ad quævis scelera, ubi foedæ voluptati indulserit.

Hanc filiorum *Israel* fornicationem, inquit Scriptura, non tulit impunè Deus; sed iratus, mandavit *Moyse* ut maculam illam sanguine viginti quatuor millium elueret, *dixitque Moyse ad Indices Israel*: *Occidat unusquisque proximos suos*, & ita factum non sine maximo luctu & exploratione tot hominum qui cædebantur.

An propterea cessavit fornicatio? audite. *Et ecce*, inquit Scriptura, *unus de filiis Israel, intravit coram fratribus suis ad scortum Madianitidem vidente Moyse & omni turba filiorum Israel, qui stebant ante fores Tabernaculi*. O impudentiam libidinis, unus adhuc inter tot lacrymas, in luctu extremo, inter tot cæsos, in media morte, in tanti sanguinis fratrum suorum effusione, inter plagas divinas, intrare lupa-

lupa-

lupanar, ut innocentiam tunc maximè violaret, quando miserrime jugulandus erat? quid denique faciet luxuria inter delicias, si tam petulans est in morte?

Quod si forte aliquis cogitet ex unius dumtaxat impudentia vel exemplo, consequentiam trahi non posse, audiat plura.

Mortua erat *Rachel* uxor *Jacob*, eodem quoque tempore mortua est *Debbora* nutrix *Jacob*, ipse utramque sepelivit summo cum luctu: Omnia adhuc erant in luctu recenter, sedebat *Jacob* cum filiis in tentorio suo aspersus cinere caput, indutus sacco, & dehebat mortem utriusque, quando *Ruben* ipsius primogenitus, illo ipso tempore, paucis post sepulturam *Rachelis* & *Debboræ*, diebus, egressus est, inquit Scriptura, ut peccaret cum *Bala* Concubina Patris sui, & ancilla *Rachelis*: Itane vero? tam sui impotens est libido in domo funeris, quid ergo faceret in domo ubi tripudiat, & ridetur, & resonant instrumenta?

Non minus absurdum est quod postea fecit *Iudas*, alter filius *Jacob*. Venditus erat *Ioseph* carissimus *Jacobi* filius, & abductus in *Aegyptum*: Hanc jacturam ita deplorabat *Jacob* ut diceret se moriturum præ mæore, nullum admittebat solatium, ibat accinctus cilio, nolebat vel hominem alloqui: In hoc tamen luctu egreditur *Iudas* ut voluptati operam det, & peccet cum muliere *Chananae*: Ubi tandem non flagrabit impurus amor, quando etiam ardet inter tot lachrymas?

Et miramur Deum severius plectere peccatum fornicationis & adulterii quam alia peccata? nisi forte velimus dicere quod ideo severius plectat quia tam raro aut nunquam inter homines plectitur. Desertores fidei exuruntur, blasphemis candenti ferro lingua perforatur, parricidis amputatur manus & membra franguntur, homicidæ capite plectuntur, fures suspenduntur. Sola fornicatio nec semel punitur in foro, adulterium vix unquam; sic ex decem præceptis decalogi nullum est, cui, si violetur, non sit destinatum supplicium, præter solam fornicationem, quæ tamen à Deo in decalogo bis prohibetur.

Hinc tanta inter homines in hoc genere peccandi licentia: Cum enim hoc peccatum omnem Dei timorem expellat ex animo, quid restat nisi ut quotidie multiplicetur quando etiam nullus est timor supplicij humani.

Longum esset describere licentiam juvenum aliquorum etiam in

in Templis. Hoc unum hic animadverto quod lego *Genes. cap. 24* de *Rebecca*: Erat hæc inquit Scriptura, aspectu pulcherrima, & mirabiliter gratiosa; & ibat quotidie è domo paterna extra civitatem, cum hydria in humeris ut hauriret aquam ad usum familiarum. & ibat sola, & quamvis admodum dives, nulla comitante pedissequa; nec tamen legitur ab ullo unquam juvene domum deducta, nullius excepta susurro, aut Sermonibus nescio quibus: Tanta erat illorum temporum & sanctitas & innocentia, etiam inter idola, adeo etiam qui Veneri sacrificia offerebant, virginitatem reverebantur.

Dubito sane an si inter Christianos hac nostra ætate *Rebecca* egrederetur ad fontem cum hydria, non plus ignis referret quam aquam, quid enim non facerent ruri qui nihil non audent in Templis?

Animadverto etiam quod lego de Principe *Sichem Genes. cap. 34*, seduxerat hic juvenis *Dinam*, innocentem, filiam *Jacob*: Sed in ipso scelere pudoris non immemor, mox illam à parente ac fratribus expetiit in connubium: Non mittit nuncios ad *Jacob* ut hoc petant, ipsemet domum illius adit hoc postulaturus: Nunquid *Jacob* Pastor erat, & *Sichem* Princeps? & tamen ipsemet vadit postulaturus filiam exulis, & sororem Pastorum, in conjugem? ubi tanti Principis supercilium & Majestas? Imo quod magis mirere, omnia promittit illis dare si possit istam filiam Pastoris quam corruerat, habere in uxorem: *Quicumque*, inquit, *statueritis, dabo: Augete dotem, & munera postulate, & libenter tribuam quod petieritis, tantum date mihi puellam hanc uxorem.* Quid poterat amplius? offert duplicem dotem, cymelia quanta velint, principatum & omnia quæ habet, tantum ut consulat honori puellæ & fidelitati suæ, quia non dubito quin illi antequam peccaret matrimonium promiserit. Et hic juvenis Princeps, si nescitis, homo Ethnicus erat.

Quo devenere Christiani quorum multos non pudet pellicere Virgines ad peccatum sub promisso conjugii, quas cum deceperint, postea, violatione fidei, jam miseris illudunt? tantum abest ut ipsimet illas sibi in uxores tanto molimine, ut fecit Ethnicus ille Princeps, ad servandum illarum honorem, postularent.

Innumera possem enumerare flagitia quæ in genere fornicationum & adulteriorum passim fiunt per orbem, sed præstat silere. Hoc unum dico quod clamat *Ioannes Apoc. cap. 22: Foris canes*, hoc est, ut habet alia lectio, *impudici*, vel ut loquitur *Paulus, fornicatores*

& adulteri, foris tales homines, non enim habebunt hereditatem in Regno Christi & Dei: Si ergo excluduntur à cælo, quid mirum si, ut olim porci, rejiciantur ab aris ac Sacrificiis.

DISCVRSVS XIV.

Prohibuit Deus offerri sibi Chamaleontem.

Q Uale animal sit *Chamaleon* docebit nos *Cornelius à Lapide* in cap. 11 *Levitici*. *Chamaleon*, inquit, colorem sæpe toto corpore mutat, nam ad colores quos videt, facillima conversione variatur.

Hinc *D. Gregorius Nazianzenus* per hoc animal ait significari hominem inconstantem; nam *Iulianum* Apostatam comparat *Chamaleonti*, sicuti enim, inquit, *Chamaleon*, facile variatur, omnesque colores assumit, ita & ille ex Christiano factus est Ethnicus.

2. Scribunt *Plinius* & alii Naturalistæ, *Chamaleontem* ex aëre vivere, nisi quod interdum captet aliquas muscas.

Tales, inquit *Cornelius*, *Chamaleontes* sunt qui se pascunt vento & aëre vanitatum, & laudis propriæ, & muscis honoris humani.

Adeoque sicut Deus per figuram exclusit *Chamaleontem* à Sacrificio, sic voluit reipsa excludi homines inconstantes.

Inconstan-
tia homi-
nis in ho-
mo,

Incipiamus à primis: Animus hominis est sicut terra, quæ ex eodem sinu, & flores profert & spinas, & herbas bene olentes, & fædos lumbricos: Ad omnia paratus est ager; seris frumenta proferet frumenta, sed simul cum frumento plerumque zizania. Talis est animus plurimorum: Eadem hora & maledicunt & benedicunt, lugent & rident, oderunt, & amant. *Saul* modo filiam in uxorem spondet *Davidi*, modo hastam in illum conjicit ut illum interficiat. *Petrus* una eademque nocte *Christum* defendit contra milites, & negat illum ex metu unius ancillæ: *Abalon* modo aëstus desiderio videndi faciem Patris, modo sitit ejus cruorem, & expellit è throno: Videmus aliquando homines incedentes inflexo capite, sese humiliantes, orationi vacantes, sicut olim faciebat Rex *Achab*: Sed iidem mox verbulo uno in coleram acti Prophetas expellunt, *Iezabelem* crudelissimam mulierem evehunt, & idolis suorum voluptatum sacrificant, Rex autem *Achab* post poenitentiam fecit: Ecce agrum qui modo flores, modo urticas & lumbricos producit.

Et